

Δεξιότητες εργαζομένων σε Βιβλιοθήκες και Κέντρα Πληροφόρησης: η συμβολή του Δικτύου Οικονομικών Βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ.)

Ιφιγένεια Βαρδακώστα¹, Χριστίνα Δεληγόλου², Βίκυ Ρηγάκου² Σωτηρία Σαλάππα³, Ανθή Κατσιρίκου⁴

1 Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, ifigenia@hua.gr

2 Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, cid@aueb.gr

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, vrigakou@aueb.gr

3 Ελληνική Στατιστική Αρχή. Τμήμα Βιβλιοθήκης και Διαχείρισης Περιεχομένου Ιστοχώρου, library@statistics.gr

4 Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, anthi@unipi.gr

Περίληψη

Οι ραγδαίες εξελίξεις σε όλους τους τομείς της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου και της σύγχρονης κοινωνίας έχουν αναδείξει τον όρο *Δεξιότητες* ως κυρίαρχο τόσο για την τυπική εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση όσο και για το χώρο της εργασίας και την οικονομία. Ειδικά τα ψηφιακά επιτεύγματα στην τεχνολογία και την πληροφορία έχουν άμεσο αντίκτυπο στις βιβλιοθήκες ως χώρους γνώσης, μάθησης και πληροφόρησης, καθώς και στους εργαζόμενους σε αυτές ως προς τις δεξιότητες που πρέπει να έχουν ή να αποκτούν και συνεχώς να αναπτύσσουν και να καλλιεργούν. Σε αυτό το πλαίσιο, τα συνεργατικά δίκτυα, όπως και οι ενώσεις και οι κοινοπραξίες βιβλιοθηκών, μπορούν να συμβάλλουν στην ανάδειξη των προκλήσεων, των αναγκών αλλά και των αλλαγών που σχετίζονται με τις δεξιότητες του προσωπικού των βιβλιοθηκών στον 21^ο αιώνα.

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαγε το Δίκτυο Οικονομικών βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ) τον Ιούλιο του 2023 σε Ελλάδα και Κύπρο με στόχο την καταγραφή των απόψεων των εργαζομένων σε Βιβλιοθήκες και Κέντρα Πληροφόρησης για τις δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουν στο σύγχρονο περιβάλλον πληροφόρησης. Επιπλέον, η έρευνα αναδεικνύει εκείνες τις δεξιότητες που θεωρούν ότι βελτίωσαν οι συμμετέχοντες/ουσες με την παρουσία τους στις δράσεις του Δικτύου.

Λέξεις κλειδιά: *Δίκτυο Οικονομικών Βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ.), δεξιότητες, βιβλιοθήκες, βιβλιοθηκονόμοι, έρευνες*

**Libraries and Information Centers staff's skills:
Hellenic Economic Library Network's (H.E.LI.N.) contribution**

Rapid developments in all areas of today's life and society have highlighted *Skills* as key factor, both for formal education and lifelong learning, as well as for the workplace and the economy. Specifically, digital achievements in technology and information have a direct impact on libraries as places of knowledge, learning and awareness, as well as on their employees in terms of the skills they need to have or acquire and continuously develop. In this context, collaborative networks, library associations and consortia, can contribute to putting forward the challenges, needs and changes related to the skills of library staff in the 21st century.

This paper presents the results of a survey carried out by the Hellenic Economic Libraries Network (H.E.LI.N.) in July 2023 in Greece and Cyprus, with the aim of recording the views of employees in Libraries and Information Centers on the skills they must possess in the modern information environment. In addition, the survey highlights those skills that participants consider improved by their presence in the activities and actions of H.E.LI.N.

Key words: Hellenic Economic Libraries Network (H.E.LI.N.), skills, libraries, librarians, surveys

1. Εισαγωγή

Το Δίκτυο Οικονομικών Βιβλιοθηκών (Δι.Ο.Βι.) αποτελεί ένα από τα πολλά συνεργατικά δίκτυα που έχουν αναπτυχθεί στην ελληνική βιβλιοθηκονομική κοινότητα. Αποτελείται από 10 βιβλιοθήκες πανεπιστημίων, τραπεζικών ιδρυμάτων, ερευνητικών και κυβερνητικών φορέων, με κοινό παρονομαστή τις συλλογές οικονομικού περιεχομένου που διαθέτουν. Το δίκτυο έχει διαγράψει μέχρι σήμερα μία 11ετή πορεία συνεργατικής δράσης, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, την υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων, βιβλιοπαρουσιάσεων, εργαστηρίων, ημερίδων, ξεναγήσεων, κυρίως όμως συντηρείται από την καθημερινή επικοινωνία μεταξύ των μελών του για την αντιμετώπιση ζητημάτων που ανακύπτουν εντός της εργασιακής καθημερινότητας των εργαζομένων σε αυτές.

Η ιδέα της ανίχνευσης των υφιστάμενων και αναμενόμενων δεξιοτήτων των εργαζομένων σε βιβλιοθήκες, προκρίθηκε με την ευκαιρία του Ευρωπαϊκού Έτους Δεξιοτήτων που έχει οριστεί το 2023 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το δίκτυο, θεωρώντας ότι όλα αυτά τα χρόνια της σταδιακής ωρίμανσης και της ενεργής παρουσίας του στο χώρο των βιβλιοθηκών έχει συνεισφέρει με τις δυνάμεις του στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων αρχικά των εργαζομένων σε αυτό, αλλά και των κοινοτήτων στις οποίες απευθύνεται, διεξήγαγε τον Ιούλιο του 2023, έρευνα μεταξύ των εργαζομένων σε βιβλιοθήκες της Ελλάδος και της Κύπρου με διττό στόχο: αφενός την καταγραφή των απόψεων τους για τις δεξιότητες που πρέπει να αναπτύξει ο βιβλιοθηκονόμος του 21^{ου} αιώνα και αφ' ετέρου την αξιολόγηση/εκτίμηση της συνεισφοράς του Δι.Ο.Βι. στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων σε βιβλιοθήκες. Όλα τα χρόνια λειτουργίας του, το δίκτυο στήριξε τις πραγματοποιηθείσες δράσεις του στην διάδραση με τους χρήστες μέσω των αξιολογήσεων που πραγματοποιούσε για κάθε μια από αυτές. Έτσι, τα μέλη θεώρησαν ότι αυτή η έρευνα, κατά την οποία θα καταγραφούν οι απόψεις των εργαζομένων στις βιβλιοθήκες, θα αποτελέσει ένα εργαλείο για να αφουγκραστούν το σημείο όπου βρίσκεται σήμερα το δίκτυο. Τα αποτελέσματα θα συντελέσουν στη διαμόρφωση των μελλοντικών δράσεων του Δι.Ο.Βι. ώστε να επιτελέσει αποτελεσματικά και παραγωγικά το σκοπό του.

Στην παρούσα εργασία, αρχικά, θα γίνει μνεία στις δεξιότητες τόσο γενικά, όσο και ειδικά στο πλαίσιο της βιβλιοθηκονομικής επιστήμης. Στη συνέχεια, περιγράφονται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη διεξαγωγή της έρευνας, ακολουθούν τα αποτελέσματα των ευρημάτων της μετά την επεξεργασία, ενώ την εργασία θα κλείσουν η συζήτηση και τα συμπεράσματα.

2. Ανάπτυξη Δεξιοτήτων και Βιβλιοθηκονόμοι

Η ταχύτητα αλλαγής της λειτουργίας των βιβλιοθηκών παγκοσμίως και η προσαρμογή τους στη ψηφιακή εποχή έχει δημιουργήσει ένα νέο τοπίο στην επιστήμη της βιβλιοθηκονομίας αναφορικά με τις υπηρεσίες και τις δραστηριότητές τους. Οι υφιστάμενες καινοτομίες επηρεάζουν το ρόλο, τις ικανότητες, τις γνώσεις και τις δεξιότητες των επαγγελματιών της πληροφόρησης (Nonthacumjane, 2011). Δεξιότητα είναι η ικανότητα ενός ατόμου να εκτελεί μια εργασία καλά (Rodrigues, Fernández-Macías & Sostero, 2021). Οι δεξιότητες δεν είναι έμφυτες στον άνθρωπο, αλλά αποκτώνται/αναπτύσσονται με τη μάθηση μέσω της

εκπαίδευσης και της πρακτικής εξάσκησης. Οι ενήλικοι οφείλουν να επανασχεδιάσουν και να ανανεώσουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους, ώστε να διασφαλίσουν τη δυνατότητα της εργασιακής τους ετοιμότητας και εξέλιξης. Ο στόχος της επανεκπαίδευσης και της επανακατάρτισης δεν είναι μόνο η ανάπτυξη της οικονομίας και η αύξηση της παραγωγής, αλλά και η μετεξέλιξη της εργασίας ως διαδικασία προσωπικής ανάπτυξης και ενδυνάμωσης (Δημητρούλη, 2007, σ.55).

Η κατηγοριοποίηση των δεξιοτήτων στη βιβλιογραφία είναι ποικίλη. Για παράδειγμα, στις οικονομικές επιστήμες όπως αναφέρει στη Τσολακίδη (2016) ο Μπουραντάς (2005) οι γνωστικές δεξιότητες σε συνδυασμό με τις κοινωνικές και τεχνολογικές δεξιότητες διαμορφώνουν άτομα που αποδέχονται τη συμμετοχική ηγεσία. Την ίδια κατηγοριοποίηση καταγράφει και η World Bank (2018) προσθέτοντας όμως και τις συναισθηματικές δεξιότητες μαζί με τις κοινωνικές. Στην επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας και Πληροφόρησης ο Nonthacumjane (2011) στην έρευνά του για τις βασικές δεξιότητες ενός/μιας επαγγελματία που εργάζεται στο σύγχρονο ψηφιακό περιβάλλον των βιβλιοθηκών διακρίνει τις κατηγορίες σε Προσωπικές δεξιότητες (ανάλυση, παραγωγικότητα, ευελιξία, ανακλαστικότητα, ικανότητα αντιμετώπισης διαφορετικών χρηστών, προσαρμοστικότητα, ανταπόκριση στις ανάγκες των άλλων, ενθουσιασμό, με κίνητρα), σε Γενικές δεξιότητες (πληροφοριακή παιδεία, επικοινωνία, κριτική σκέψη, ομαδική εργασία, ηθική και κοινωνική ευθύνη, επίλυση προβλημάτων, ηγεσία) και σε Εξειδικευμένη γνώση (μεταδεδομένα, ανάπτυξη β/δ, ανάγκες χρηστών, ψηφιακή αρχειοθέτηση και συντήρηση, ανάπτυξη συλλογών, και διαχείριση γνώσης).

Οι Γερόλιμος & Κώνστα (2007) στην έρευνά τους σχετικά με τις δεξιότητες του σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου κατατάσσουν τις δεξιότητες σε δύο μεγάλες κατηγορίες: *Επαγγελματικά* και *Γενικά* προσόντα στα οποία έχουν συμπεριλάβει τις κοινωνικές δεξιότητες δηλ. όλες «τις ικανότητες που αναπτύσσει καθημερινά ο βιβλιοθηκονόμος στο εργασιακό του περιβάλλον, χωρίς όμως να σχετίζονται με την καθημερινή του εργασία όπως π.χ. η καταλογογράφηση». Ειδικότερα, τα *Επαγγελματικά* προσόντα περιλαμβάνουν ως μεγάλη κατηγορία με υποδιαίρεσεις για κάθε μια από τις δεξιότητες που αναφέρονται την *επεξεργασία-διαχείριση συμβατικού υλικού*, την *επεξεργασία-διαχείριση ψηφιακού υλικού*, τα προσόντα *ICT¹*, τα προσόντα *διοίκησης-οργάνωσης*, την *εκπαίδευση*, και το *information literacy*. Οι κύριες υποκατηγορίες που αναφέρονται στα *Γενικά προσόντα* περιλαμβάνουν τις *προσωπικές ικανότητες*, τα *διαπροσωπικά προσόντα*, την *εμπειρία*, την *δια βίου μάθηση-εκπαίδευση*, και το *information literacy*. Παρατηρείται εδώ, ότι το καταληκτικό σημείο και για τις δύο κατηγορίες δεξιοτήτων αποτελεί η πληροφοριακή παιδεία.

Οι Ανδρέου & Γαϊτάνου (2008) διακρίνουν τις δεξιότητες σε *επαγγελματικές, προσωπικές, τεχνικές, επικοινωνιακές, παιδαγωγικές, δεξιότητες μάρκετινγκ, δεξιότητες ηγεσίας, οικονομικές δεξιότητες, δεξιότητες διαχείρισης έργων, νομικές, και εξειδικευμένες δεξιότητες*. Το 2021 η American Library Association (ALA) δημοσιοποίησε την έκθεση «*Skills for 21st Century Librarians*», αποτέλεσμα της συνεργασίας της με τον Οργανισμό Κοινωνικών Επιστημών Knology. Ήδη από παλαιότερη εργασία των δύο φορέων, είχαν αναγνωριστεί εννέα περιοχές ικανοτήτων για τους εργαζόμενους σε βιβλιοθήκες όλων των ειδών, οι οποίες θεωρήθηκε απαραίτητο να είναι ανεπτυγμένες. Η εκπαίδευση των εργαζομένων σε αυτούς τους τομείς προτάθηκε να περιλαμβάνει ένα συνδυασμό δημόσιων εκπαιδευτικών προγραμμάτων

¹ Information and Communication Technology

επαγγελματικής ανάπτυξης από την ALA και άλλους επαγγελματικούς φορείς/σωματεία και το σχεδιασμό νέων προγραμμάτων σπουδών που οδηγούν σε πτυχίο βιβλιοθηκονομίας.

Οι εννέα περιοχές ικανοτήτων που έχουν αναγνωρισθεί από την Αμερικανική Ένωση Βιβλιοθηκών οι οποίες θεωρείται ότι εξακολουθούν ακόμα να είναι επίκαιρες είναι:

Η γνώση Περιεχομένου (content Knowledge), η δημιουργικότητα (creativity), η αξιολόγηση (evaluation), η διοργάνωση εκδηλώσεων (event planning), οι οικονομικές δεξιότητες (financial skills), οι διαπροσωπικές δεξιότητες (interpersonal skills), η γνώση της κοινότητας και η εξωστρέφεια (knowledge of Community and outreach), το μάρκετινγκ (marketing) και οι οργανωτικές δεξιότητες (organizational skills). Εν τούτοις έκτοτε, έχουν γίνει ορισμένες αναθεωρήσεις προκειμένου να συμπεριληφθούν το ζήτημα των ψηφιακών ικανοτήτων όπως και ζητήματα κοινωνικής δικαιοσύνης, αμεροληψίας, προστασίας της διαφορετικότητας και συμπερίληψης.

Κατά την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στην εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων στην Αμερική, διαπιστώθηκε ότι μία από τις προκλήσεις αναφορικά με την επαγγελματική εκπαίδευση είναι οι περισσότερες ευκαιρίες για μικρά εκπαιδευτικά σεμινάρια παρά οι ευκαιρίες για επίσημη εκπαίδευση που προσφέρεται από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Στις ελλείψεις καταγράφηκε η εκπαίδευση στις οικονομικές δεξιότητες, τη δημιουργικότητα, την αξιολόγηση και τις οργανωτικές δεξιότητες ενώ τα επίσημα προγράμματα εστιάζουν κυρίως στη γνώση και διαχείριση περιεχομένου (content knowledge/content management). Επισημάνθηκε επίσης η ανάγκη για επίσημη εκπαίδευση στις διαπροσωπικές δεξιότητες, τη διοργάνωση εκδηλώσεων και την αξιολόγηση. Μία δεύτερη διαπίστωση είναι η αναντιστοιχία των στόχων που έχουν τα επίσημα προγράμματα σπουδών στην Επιστήμη της Πληροφόρησης σε σχέση με τα σεμινάρια επαγγελματικής ανάπτυξης που τείνουν να καλύπτουν θέματα της καθημερινότητας του επαγγέλματος. Τέλος, ιδιαίτερα έπειτα από το ξέσπασμα της πανδημίας του COVID-19, αναγνωρίστηκε η ανάγκη επέκτασης των εννέα περιοχών δεξιοτήτων που προαναφέρθηκαν, με την παράμετρο των ψηφιακών δεξιοτήτων η οποία συνδυάζεται και εφαρμόζεται και στις εννέα περιοχές.

Θέτοντας σε προτεραιότητα συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους εντός των εννέα περιοχών, η ALA κατέγραψε ένα κατάλογο με τις προτάσεις της, προκειμένου να βοηθήσει συμβουλευτικά τους αρμόδιους στο έργο της προσαρμογής των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σπουδών στις τρέχουσες και πιθανόν μελλοντικές ανάγκες πέρα από την επαγγελματική εκπαίδευση ανάπτυξης που παρέχεται στους βιβλιοθηκονόμους. Ασφαλώς η λίστα είναι ενδεικτική και όχι εξαντλητική και δεν αφορά από την αρχή μέχρι το τέλος όλους τους επαγγελματίες της πληροφόρησης. Οι προτεινόμενοι μαθησιακοί στόχοι στην έκθεση της ALA εστιάζουν ως επί το πλείστον:

➤ **Γνώση Περιεχομένου.** Οι βιβλιοθηκονόμοι να μπορούν να αναγνωρίζουν τις πληροφοριακές ανάγκες της κοινότητας και να θέτουν προτεραιότητες απόκτησης περιεχομένου. Να αξιολογούν τακτικά τις γνώσεις τους, και να καλύπτουν τα κενά σε συνεργασία με ειδικούς.

➤ **Δημιουργικότητα.** Οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν να επιλύουν τεχνικά και πρακτικά ζητήματα και να εφευρίσκουν λύσεις για κάθε πρόβλημα. Να μπορούν να αναπτύξουν και να θεσπίζουν σχέδια και πολιτικές για διάφορα ενδεχόμενα. Να προωθούν τη δημιουργική σκέψη και να δημιουργούν προγράμματα με γνώμονα τη συμπερίληψη και την κοινωνική δικαιοσύνη. Λήψη αποφάσεων σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.

➤ **Αξιολόγηση.** Αφορά τη γνώση της χρήσης στατιστικών εργαλείων για ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα και την εξαγωγή συμπερασμάτων προκειμένου να είναι δυνατή η μέτρηση του αποτυπώματος των προγραμμάτων και υπηρεσιών στα διαφορετικά κοινά. Δημιουργία εργαλείων όπως ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις, εργαλεία παρατήρησης και άλλες μεθόδους που αξιολογούν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, εξαγωγή συμπερασμάτων και επικοινωνία αυτών σε αρμόδιους ή χρήση των συμπερασμάτων για βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

➤ **Διοργάνωση εκδηλώσεων.** Ο προγραμματισμός, η διαχείριση και η υλοποίηση εκδηλώσεων προσβάσιμων από τα επιδιωκόμενα κοινά. Η ικανότητα διοργάνωσης on-line, υβριδικών και δια ζώσης εκδηλώσεων με ποικίλη θεματολογία για εκπαίδευση, διασκέδαση, συμπερίληψη και προσβασιμότητα.

➤ **Οικονομικές δεξιότητες.** Ικανότητες που σχετίζονται με τη σύνταξη και διαχείριση προϋπολογισμού, την αναζήτηση χρηματοδότησης, την αναγνώριση ευκαιριών χρηματοδότησης, τη δημιουργία προτάσεων, την παρακολούθηση της εκτέλεσης έργων συχνά σε συνεργασία με εξωτερικούς εταίρους. Επίσης, σύνταξη συμβολαίων και άλλων τεκμηρίων που συχνά συνοδεύουν τα χρηματοδοτούμενα έργα. Αναλύσεις κόστους-οφέλους, ικανότητα επικοινωνίας των χρηματοοικονομικών δεδομένων σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη και τη διοίκηση του οργανισμού.

➤ **Διαπροσωπικές δεξιότητες.** Αυτές σχετίζονται κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, με την ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και κοινά, προκειμένου να προσφέρονται συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαμεσολάβησης και καθοδήγησης. Κατανόηση των διαφορετικών στυλ γραπτής και προφορικής επικοινωνίας ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Κατανόηση των εμποδίων στην ψηφιακή και δια-ζώσης επικοινωνία. Τεχνικές διαπραγματεύσεων. Τεχνικές διαχείρισης συγκρούσεων στην επικοινωνία δύσκολων συζητήσεων σε ομάδες και ατομικές. Ικανότητα ανάληψης πρωτοβουλιών για δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων με τις κοινότητες που εξυπηρετεί η Βιβλιοθήκη. Δημιουργία κουλτούρας διαμοιρασμού της πληροφορίας εντός των οργανισμών.

➤ **Ανάλυση κοινότητας.** Αναφέρεται κυρίως στην ικανότητα κατανόησης των αναγκών και ενδιαφερόντων των κοινοτήτων που η Βιβλιοθήκη εξυπηρετεί. Τη δημιουργία σχέσεων με αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ της Βιβλιοθήκης και όλων των μελών της κοινότητας καθώς και με άλλους οργανισμούς. Φροντίδα για την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες όλων των μελών και ειδικά εκείνων που εμφανίζουν ειδικές ανάγκες.

➤ **Μάρκετινγκ.** Αφορά ως επί το πλείστον την διάδοση της πληροφόρησης μέσω προγραμμάτων που έχουν σχεδιαστεί για όλα τα μέλη της κοινότητας που θα μπορούσαν δυνητικά να επωφεληθούν χρησιμοποιώντας ψηφιακά και αναλογικά κανάλια. Τεχνικές μάρκετινγκ όπως μετρικές, κατάλληλη σήμανση, προβολή στα κοινωνικά δίκτυα, προωθητικό υλικό σε ψηφιακή και αναλογική μορφή, αξιολόγηση των διαφορετικών τεχνικών ανάλογα με το είδος του κοινού που απευθύνονται. Ικανότητα σχεδιασμού και υλοποίησης μακροπρόθεσμου σχεδίου μάρκετινγκ και επικοινωνίας ως μέρος του ευρύτερου στρατηγικού σχεδιασμού της Βιβλιοθήκης.

➤ **Οργανωτικές δεξιότητες.** Αφορά την ισορροπημένη και αποτελεσματική διαχείριση χρόνου και προγραμμάτων σε επίπεδο ατομικό, οργανισμού και σε συνεργασία με άλλους φορείς. Διαχείριση έργων, εργαλεία και τεχνικές στο περιβάλλον των βιβλιοθηκών. Ικανότητα ανάλυσης των έργων σε μικρότερα και απόδοση αρμοδιοτήτων και προθεσμιών. Δημιουργία οροσήμων των έργων. Χρήση τεχνολογικών εργαλείων κατάλληλων για την διαχείριση έργων.

3.Μεθοδολογία Έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι: α) να καταγραφούν οι απόψεις των εργαζομένων στις βιβλιοθήκες Ελλάδας και Κύπρου αναφορικά με τις δεξιότητες που πρέπει να έχουν όλοι/όλες όσοι/ες εργάζονται σε βιβλιοθήκες και κέντρα πληροφόρησης, αλλά και β) να καταγραφεί ο αντίκτυπος του Δι.Ο.Βι. στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων στις βιβλιοθήκες Ελλάδας και Κύπρου. Τελικός στόχος είναι η μετουσίωση των αποτελεσμάτων σε εργαλείο αναστοχασμού και αποφάσεων που θα καταστήσουν το δίκτυο παραγωγικό, αποτελεσματικό, και εν τέλει απαραίτητο στην ελληνική βιβλιοθηκονομική κοινότητα για την προσφορά του.

Για την **κατασκευή του ερωτηματολογίου** επιλέχθηκε η πλατφόρμα Google Forms λόγω της ευχρηστίας που διαθέτει τόσο για τον ερευνητή/τρια στη διαμόρφωση ερωτηματολογίου (χωρίς κόστος, παραμετροποιήσιμο, συγκέντρωση δεδομένων σε υπολογιστικό φύλλο κ.λπ.) αλλά και για τον συμμετέχοντα/ουσα στην έρευνα (απλό και φιλικό στην χρήση).

Το ερωτηματολόγιο μετά την κατασκευή του, προκειμένου να ελεγχθεί ερευνητικά, προωθήθηκε πιλοτικά σε όλα τα μέλη του Δι.Ο.Βι. στους σχολιασμούς των οποίων οφείλεται, και η τελική του έκδοση. Ακολούθησε η ανάρτησή του στον ιστότοπο του Δι.Ο.Βι., στην σελίδα του δικτύου στο Facebook, και σε ομάδες βιβλιοθηκών. Ακόμα, στάλθηκε μέσω της ηλεκτρονικής λίστας acadelib, μέσω των ηλεκτρονικών διευθύνσεων των συμμετεχόντων σε προηγούμενες δράσεις του Δι.Ο.Βι.² και αναρτήθηκε στα κοινωνικά δίκτυα των Βιβλιοθηκών-Μελών του. Επιπλέον, εστάλη στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις του προσωπικού των ακαδημαϊκών, δημόσιων-δημοτικών, ειδικών, βιβλιοθηκών Ελλάδας και Κύπρου. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε κατά το χρονικό διάστημα 25 Ιουνίου - 25 Ιουλίου 2023. Δομήθηκε σε τρία τμήματα εκ των οποίων το πρώτο αφορούσε τα «*Δημογραφικά στοιχεία*» και αποτελούνταν από 7 ερωτήσεις (4 απλής επιλογής, 2 διχοτομικές και 1 πολλαπλής επιλογής). Το δεύτερο τμήμα αναφέρονταν στις «*Αντιλήψεις περί Δεξιοτήτων*» και αποτελούνταν από 3 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, ενώ το τρίτο τμήμα αφορούσε το Δι.Ο.Βι. και αποτελούνταν από 8 ερωτήσεις (3 κλίμακας αξιολόγησης, 2 διχοτομικές, 1 πολλαπλής επιλογής και 2 ανοικτού τύπου) ενώ μία ερώτηση τύπου κλίμακας αξιολόγησης ζητούσε την άποψη των ερωτώμενων για τα δίκτυα που έχουν αναπτυχθεί στη χώρα μας. Επιπλέον, το ερωτηματολόγιο δομήθηκε με τρόπο ώστε ανάλογα με την απάντηση που έδινε ο/η ερωτώμενος/η να κατευθύνεται στις ερωτήσεις. Κατά την κατασκευή του ερωτηματολογίου στόχος ήταν να συμπεριληφθεί μικρός αριθμός ερωτήσεων προκειμένου να είναι ελκυστικό κατά τη συμπλήρωσή του. Παρατηρείται καθημερινά το γεγονός να καταφθάνει μεγάλος αριθμός ερωτηματολογίων στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο των εργαζομένων στις βιβλιοθήκες με αποτέλεσμα να μην είναι πάντα δυνατή η συμπλήρωσή τους έτσι ο μικρός σχετικά αριθμός των ερωτήσεων θεωρήθηκε ως κίνητρο συμμετοχής.

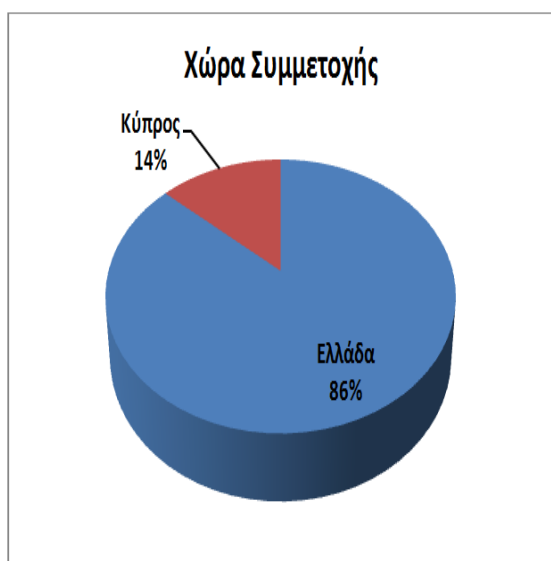
Καθώς αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η διερεύνηση των απόψεων των εργαζομένων στις βιβλιοθήκες για τις δεξιότητες, σήμερα θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα που σχετίζονται με το πρώτο και δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου.

²Σε όσους/όσες το Δι.Ο.Βι. διατηρεί την έγγραφη συγκατάθεσή τους.

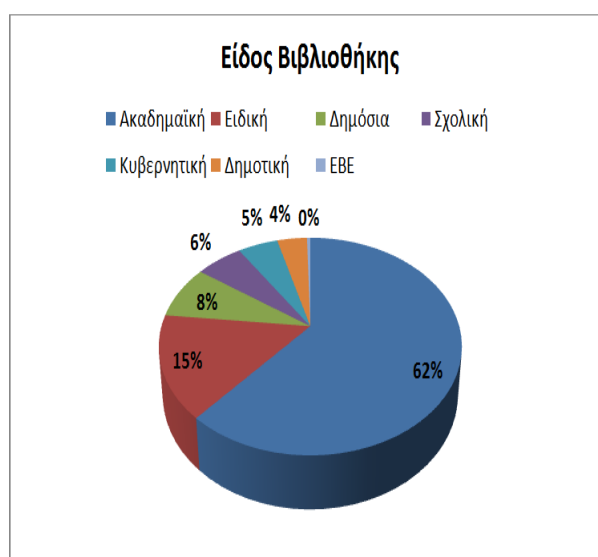
4. Αποτελέσματα Έρευνας

A. Δημογραφικά Στοιχεία

Στην έρευνα συμμετείχαν 204 (86%) εργαζόμενοι/ες σε βιβλιοθήκες της Ελλάδας και 32 (14%) εργαζόμενοι/ες σε βιβλιοθήκες της Κύπρου (Εικ.1). Το είδος των βιβλιοθηκών που εργάζονταν οι συμμετέχοντες/ουσες περιελάμβανε 62%(n=145) Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, 15% (n=36) Ειδικές βιβλιοθήκες, 8% (n=19) Δημόσιες, 6% (n=14) Σχολικές, 5% (n=12) Κυβερνητικές, 4% (n=9) Δημοτικές, ενώ καταγράφηκε και 1 συμμετοχή από την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (Εικ.2).

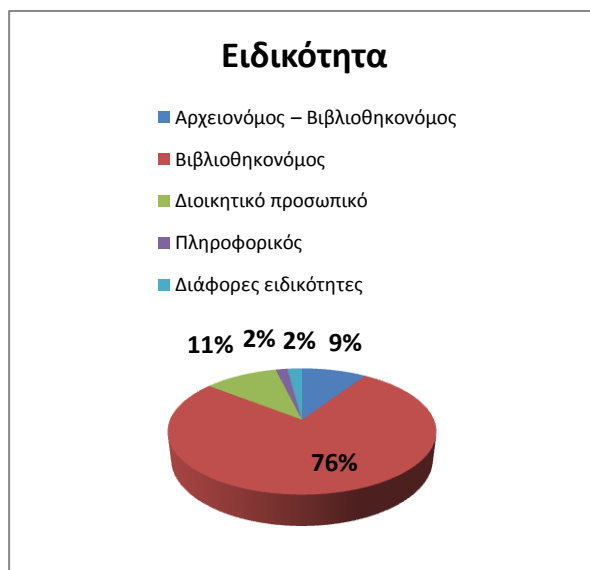

Εικ.1

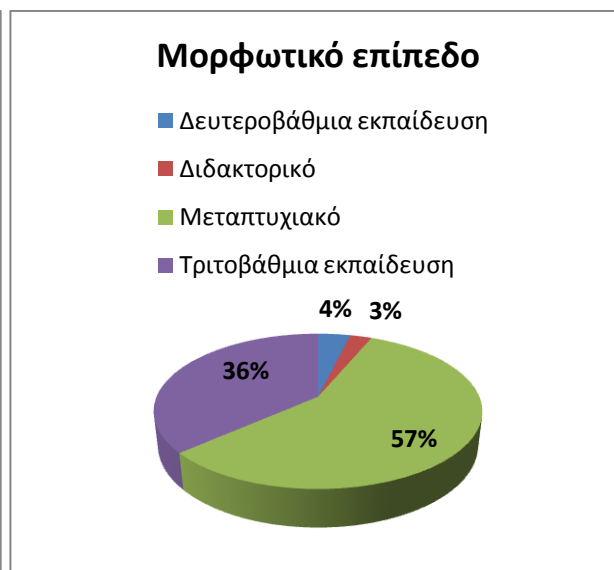

Εικ.2

Αναφορικά με την **ειδικότητα** των συμμετεχόντων/ουσών η πλειοψηφία τους (76%, n=180) δήλωσε «Βιβλιοθηκονόμοι», το 11% (n=22) δήλωσε «Αρχειονόμος/Βιβλιοθηκονόμος», το 9% (n=25) ήταν «Διοικητικό προσωπικό» ενώ το 2% (n=4 και n=5 αντίστοιχα) ήταν «Πληροφορικοί» και «Διάφορες ειδικότητες» (Εικ.3). Το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων/ουσών στην πλειοψηφία του περιείχε κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (57%, n=135). Το 36% (n=86) κατείχαν πτυχίο «τριτοβάθμιας εκπαίδευσης», το 4% (n=9) ήταν απόφοιτοι/ες «δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», και το 3% (n=6) ήταν κάτοχοι διδακτορικού τίτλου σπουδών (Εικ.4).

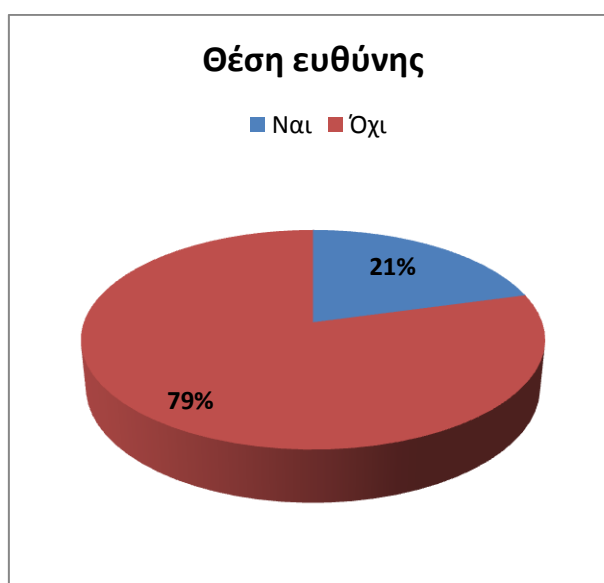

Εικ.3

Εικ.4

Θέση Ευθύνης δήλωσε ότι κατείχε μόνο το 21% (n=49) σε σχέση με την πλειοψηφία του 79% (n=187) που απάντησε αρνητικά στο ερώτημα (Εικ.5).

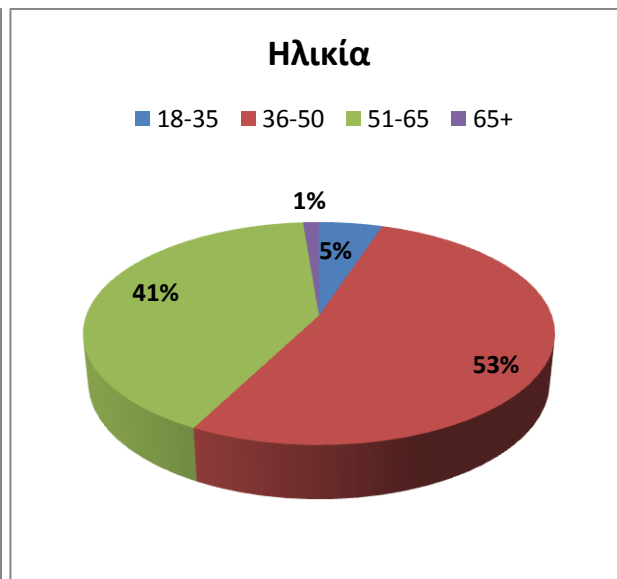

Εικ.5

Στην έρευνα συμμετείχαν στην πλειοψηφία τους γυναίκες (81%, n=191), με τους άνδρες να αποτελούν το 18% (n=43), ενώ το 1% (n=2) προτίμησε να μην απαντήσει στην ερώτηση για το **φύλο**(Εικ.6). Η **ηλικία** των ερωτώμενων ήταν στην πλειοψηφία του 53% (n=124) 36-50, το 41% (n=97) ήταν 51-65, το 5% (n=12) ήταν 18-35, και τέλος το 1% (n=3) ήταν 65+ (Εικ.7).

Εικ.6

Εικ.7

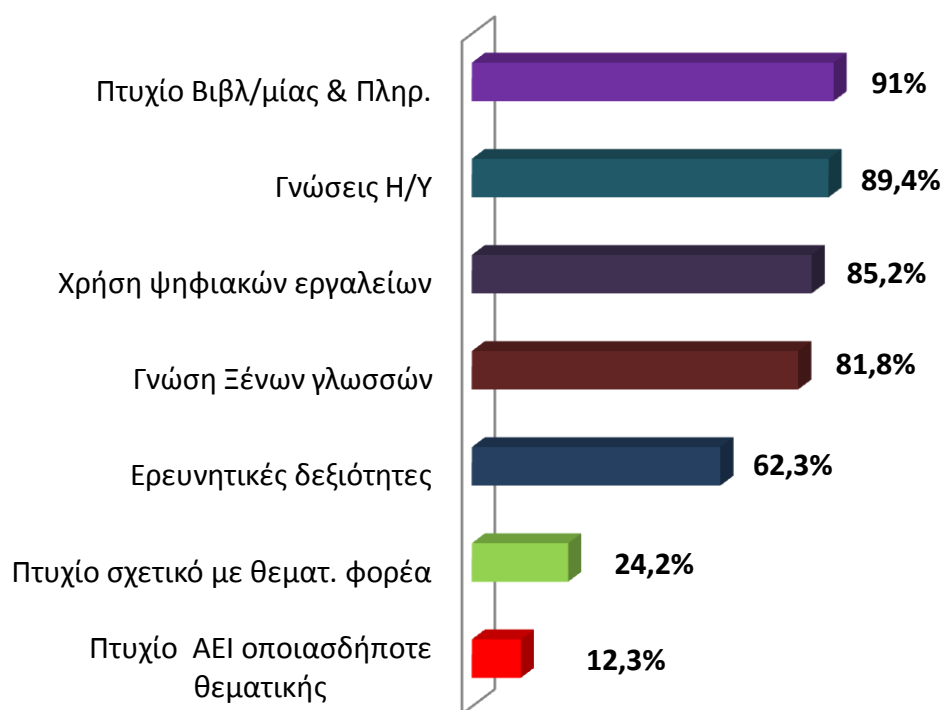
B. Αντιλήψεις περί Δεξιοτήτων

Στην ενότητα αυτή καταγράφονται οι απαντήσεις στα ερωτήματα της δεύτερης ενότητας του ερωτηματολογίου που αφορά τις δεξιότητες. Οι ερωτήσεις ήταν πολλαπλής επιλογής, και έτσι οι απαντήσεις κατηγοριοποιήθηκαν και παρουσιάζονται ιεραρχικά.

➤ Τεχνικές Δεξιότητες (Technical skills)

Στην ερώτηση αναφορικά με τις τεχνικές δεξιότητες που θεωρούν οι ερωτώμενοι/ες ότι θα πρέπει να κατέχουν οι σημερινοί εργαζόμενοι/ες στις βιβλιοθήκες την πλειοψηφία του 90,7% (n=214) κατέχει το «πτυχίο Βιβλιοθηκονομίας». Οι «γνώσεις Η/Υ» είναι απαραίτητες σύμφωνα με το 89,4% (n=211), ακολουθεί η «χρήση ψηφιακών εργαλείων» (85,2%, n=201), «οι γνώσεις ξένων γλωσσών» (81,8%, n=193), και οι «ερευνητικές δεξιότητες» (62,3%, n=147). Τέλος, το «πτυχίο σχετικό με τη θεματική του φορέα» θεωρείται απαραίτητο για το 24,2% (n=57), ενώ το «πτυχίο ΑΕΙ οποιαδήποτε θεματικής» το θεωρεί απαραίτητο μόνο το 12,3% (n=29) (Εικ.8).

Τεχνικές Δεξιότητες (Hard skills)

Εικ.8

➤ Κοινωνικές δεξιότητες/προσωπικές δεξιότητες/Softskills

Την πλειοψηφία του 87,3% (n=206) των απαντήσεων αναφορικά με τις κοινωνικές/προσωπικές δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουν οι σημερινοί εργαζόμενοι/ες στις βιβλιοθήκες συγκέντρωσε η επιλογή «εργασιακή αντίληψη». Ακολουθεί το «ομαδικό πνεύμα» με 83,9% (n=198), η «αποτελεσματική συνεργασία» με 83,5% (n=197), και η «διαρκής ανάπτυξη» με 82,6% (n=195). Η «δημιουργικότητα και καινοτομία» συγκέντρωσε το 73,3% (n=173), η «υποστήριξη αλλαγών» το 70,8% (n=167), ο «προσανατολισμός στον χρήστη» το 69,9% (n=165), ενώ η «επιρροή & πειθώ/ικανότητα επικοινωνίας» αναδείχτηκε όγδοη δεξιότητα με 58,9% (n=139). Τέλος, η «διοίκηση ανθρώπων και ομάδων» και η «ικανότητα διαπραγματεύσεων» συγκέντρωσαν το 47,5% (n=112) αντίστοιχα, ενώ η επιλογή «προσανατολισμός στο αποτέλεσμα» κατέλαβε το 44,9% (n=106) των ερωτηθέντων (Εικ.9).

Κοινωνικές/Προσωπικές Δεξιότητες (Soft skills)

Εικ.9

Στην επιλογή «Άλλο» κατεγράφησαν οι κάτωθι απαντήσεις :

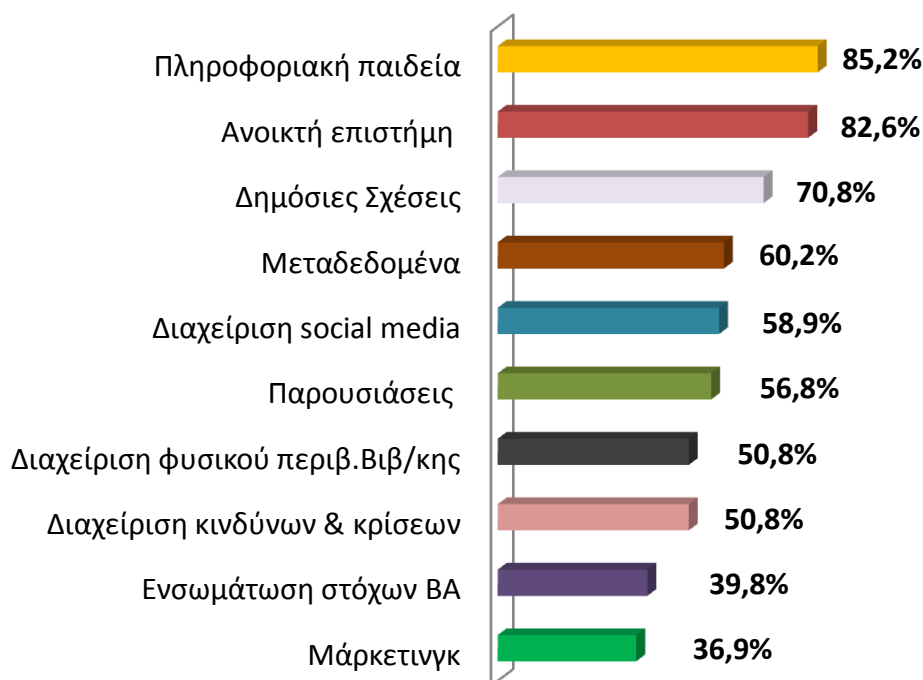
«Κοινή λογική σε καθημερινά θέματα και να μην είναι αγκυλωμένος σε ιδεολογίες», «Αναζήτηση οικονομικών πόρων», «Διαχείριση ανθρωπίνων σχέσεων, ευγένεια, οργανωτικότητα, ανεξάρτητη κρίση, ικανότητα ανάληψης πρωτοβουλίας, θέληση για να βοηθώ τους άλλους», «δεν ξέρω τι σημαίνει soft skills αν και είμαι απόφοιτος της αγγλικής φιλολογίας», «αγάπη για τη δουλειά σε όποιο αντικείμενο κι αν απασχολείται κανείς», «προσαρμοστικότητα, ευελιξία, αντίληψη κόστους/αποτελεσματικότητας».

➤ Σύγχρονες Δεξιότητες

Στην ερώτηση για το ποιες θεματικές που εμφανίζονται τα τελευταία χρόνια προσδίδουν δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουν οι εργαζόμενοι/ες στις βιβλιοθήκες οι συμμετέχοντες/ουσες επέλεξαν την «πληροφοριακή παιδεία» σε ποσοστό 85,2% (n=201), την «ανοικτή επιστήμη» σε ποσοστό 82,6% (n=195), τις «δημόσιες σχέσεις» σε ποσοστό 70,8% (n=167), τα «μεταδεδομένα» σε ποσοστό 60,2% (n=142), και τη «διαχείριση των κοινωνικών δικτύων» σε ποσοστό 58,9% (n=139). Ακολουθούν οι «παρουσιάσεις» σε ποσοστό 56,8%

($n=134$), και η «διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος της Βιβλιοθήκης» και η «διαχείριση κινδύνων και κρίσεων» σε ποσοστό 50,8% ($n=120$) αντίστοιχα. Τέλος, η «ενσωμάτωση των στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης» συγκέντρωσε ποσοστό 39,8% ($n=94$), ενώ το «μάρκετινγκ» συγκέντρωσε το ποσοστό του 36,9% ($n=87$) (Εικ.10).

Σύγχρονες Δεξιότητες

Εικ.10

Στην επιλογή «Άλλο» κατεγράφησαν οι κάτωθι απαντήσεις :

«προγραμματισμός», «αναζήτηση οικονομικών πόρων, σχέσεις με την κοινότητα», «Εξαρτάται από την εξειδίκευση του καθενός. Είμαι υπέρ το multiple skills αλλά ένας άνθρωπος δεν μπορεί και ίσως δεν πρέπει ή δεν οφείλει να κάνει τα πάντα», και τέλος «δεν είμαι σίγουρος ότι καταλαβαίνω τι σημαίνουν οι λέξεις».

Γ. Επρροή Δι.Ο.ΒΙ. στην ανάπτυξη δεξιοτήτων

Η μια εκ των δύο ανοικτών ερωτήσεων ζητούσε την άποψη των ερωτώμενων για το κατά πόσο πιστεύουν ότι η συμμετοχή τους στις δράσεις του Δι.ΙΟ.ΒΙ. έχει βελτιώσει τις δεξιότητές τους και ποιες. Την ερώτηση αυτή μπορούσαν να απαντήσουν όσοι από τους συμμετέχοντες/ουσες είχαν απαντήσει θετικά σε ερώτηση που αφορούσε το κατά πόσο οι συμμετέχοντες/ουσες έχουν παρακολουθήσει τις δράσεις του δικτύου.

Από τους 162 (68,7%) ερωτώμενους/ες που δήλωσαν ότι έχουν συμμετάσχει σε δράσεις του δικτύου στην συγκεκριμένη ανοικτού τύπου ερώτηση συμμετείχαν 77 (47,5%). Κατά τη συγκέντρωση των απαντήσεων αρχικά αφαιρέθηκαν 3 απαντήσεις που στην πραγματικότητα αποτελούσαν σημεία στίξης, χωρίς κείμενο, διαμορφώνοντας τις απαντήσεις οι οποίες θα μπορούσαν να επεξεργαστούν σε 74 (45,7%).

Από τις 74 οι 7 απαντήσεις (9,5%) περιελάμβαναν μόνο το «Ναι» χωρίς να υπάρχει κάποιο άλλο συμπληρωματικό επ' αυτού κείμενο, ενώ οι κάτωθι 7 απαντήσεις δεν ανταποκρίνονταν με σαφήνεια στην ερώτηση περί συγκεκριμένων δεξιοτήτων και για αυτό αφαιρέθηκαν από την επεξεργασία.:

- ✓ «Όχι, αλλά ο φορέας που εργάζομαι είναι πολύ διαφορετικός»
- ✓ «καμία»
- ✓ «στην καθημερινότητα μας»
- ✓ «σε μεγάλο βαθμό»
- ✓ «το Δι.Ο.Βι. είναι ένα καταπληκτικό παράδειγμα συνεργατικού σχήματος μεταξύ βιβλιοθηκών».
- ✓ «όλες»
- ✓ «με τις δράσεις του Δι.Ο.Βι. , π.χ. τα σεμινάρια, ομιλίες κτλ.»

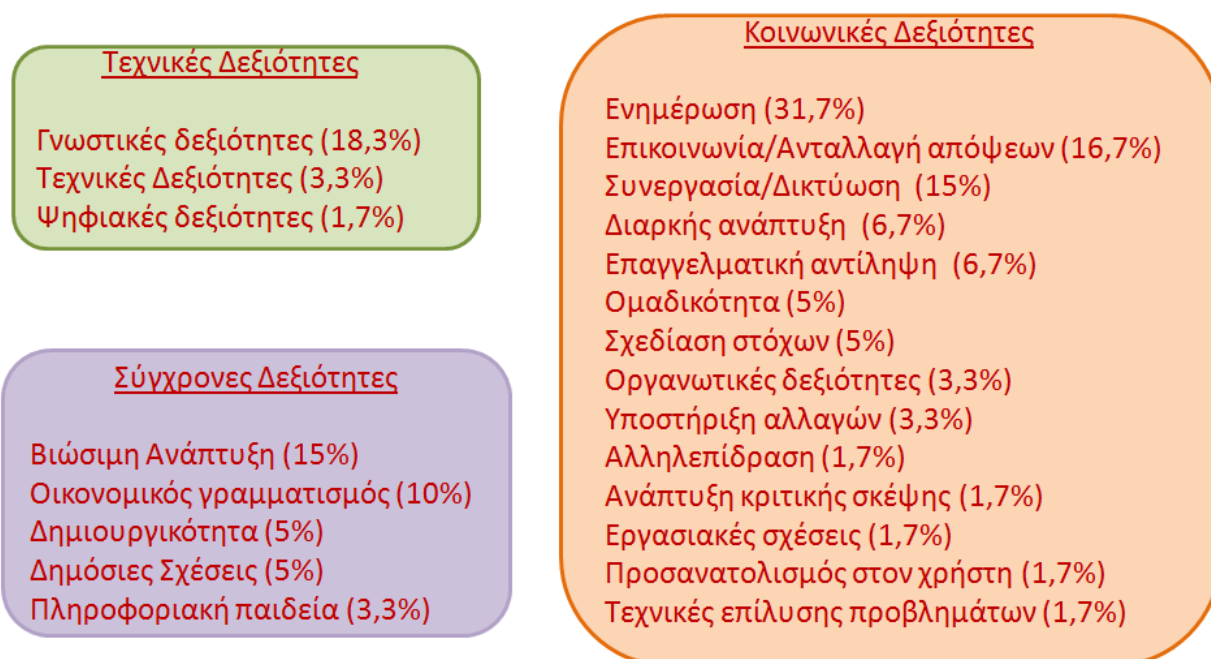
Για την επεξεργασία των τελικών 60 απαντήσεων (37,03% των συμμετεχόντων στις δράσεις του Δι.Ο.Βι.) χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου. Έτσι, οι «μονάδες καταγραφής» (Κυριαζή, 1999, σ.289) που αποτελούν οι λέξεις/φράσεις/προτάσεις των συμμετεχόντων καταγράφησαν σε υπολογιστικό φύλλο excel στο οποίο και σημειωνόταν η συχνότητά τους. Κατά την καταγραφή ομαδοποιήθηκαν και συγχωνεύθηκαν οι συνώνυμες λέξεις π.χ. «στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης στην πράξη» και «ενσωμάτωση στόχων βιώσιμης ανάπτυξης».

Το αποτέλεσμα της επεξεργασίας καταγράφεται στον Πίν.1.

1	Ενημέρωση	31,7 % (v=19)
2	Γνωστικές δεξιότητες	18,3% (v=11)
3	Επικοινωνία/Ανταλλαγή απόψεων	16,7% (v=10)
4	Βιώσιμη Ανάπτυξη	15% (v=9)
5	Συνεργασία/Δικτύωση	15% (v=9)
6	Οικονομικός γραμματισμός	10% (v=6)
7	Διαρκής ανάπτυξη (επαγγελματική και προσωπική)	6,7% (v=4)
8	Επαγγελματική αντίληψη	6,7% (v=4)
9	Δημιουργικότητα	5% (v=3)
10	Δημόσιες Σχέσεις	5% (v=3)
11	Ομαδικότητα	5% (v=3)
12	Σχεδίαση στόχων	5% (v=3)
13	Οργανωτικές δεξιότητες	3,3% (v=2)
14	Πληροφοριακή παιδεία	3,3% (v=2)
15	Τεχνικές δεξιότητες	3,3% (v=2)
16	Υποστήριξη αλλαγών	3,3% (v=2)
17	Αλληλεπίδραση	1,7% (v=1)

18	Ανάπτυξη κριτικής σκέψης	1,7% (v=1)
19	Εργασιακές σχέσεις	1,7% (v=1)
20	Προσανατολισμός στον χρήστη	1,7% (v=1)
21	Ψηφιακές δεξιότητες	1,7% (v=1)
22	Τεχνικές επίλυσης προβλημάτων	1,7% (v=1)

Στη συνέχεια, οι απαντήσεις κατηγοριοποιήθηκαν σε θεματικές ομάδες αντίστοιχες με αυτές που είχαν χρησιμοποιηθεί στο ερωτηματολόγιο δηλ. τεχνικές δεξιότητες, κοινωνικές/προσωπικές δεξιότητες, και σύγχρονες δεξιότητες (Εικ.11) με σκοπό να αναδειχθεί το είδος και η ποσότητα των δεξιοτήτων τις οποίες επηρέασε θετικά το Δι.Ο.ΒΙ.

Εικ.11: Δεξιότητες που ενίσχυσαν οι συμμετέχοντες/ουσες στις δράσεις του Δι.Ο.ΒΙ.

5. Συζήτηση

Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν ότι σε αυτήν κατά πλειοψηφία έλαβαν μέρος γυναίκες βιβλιοθηκονόμοι 36-50 ετών που εργάζονται σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, και χωρίς θέση ευθύνης. Η συχνότητα των γυναικών βιβλιοθηκονόμων παρατηρείται και σε άλλες θεματικές έρευνες π.χ. Τσαλαπατάνη (2009). Οι περισσότεροι εργαζόμενοι/ες που συμμετείχαν στην έρευνα εργάζονται σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, υποδεικνύοντας τη σημασία της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και της απόκτησης δεξιοτήτων σε αυτό το είδος των βιβλιοθηκών. Το μικρό αποτέλεσμα της εκπροσώπησης στην έρευνα από βιβλιοθηκονόμους της Κύπρου ενδεχομένως να υποδεικνύει την έλλειψη ενημέρωσης των συναδέλφων για την ύπαρξη του δικτύου.

Το πτυχίο στην Επιστήμη της Πληροφόρησης παραμένει στην αντίληψη των εργαζομένων ως η σημαντικότερη πηγή ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους (ποσοστό 90,7%).

Σημαντικές επίσης θεωρούν τις γνώσεις Η/Υ (89,4%), τη χρήση ψηφιακών εργαλείων (85,2%) και τις ερευνητικές δεξιότητες (62,3%) γεγονός που υποδηλώνει τη σημασία της τεχνολογίας και της ικανότητας να επεκτείνονται οι υπηρεσίες των βιβλιοθηκών στον ψηφιακό χώρο. Δείχνουν επίσης την ανάγκη των εργαζομένων να κατέχουν γνώσεις που σχετίζονται με τη μεθοδολογία έρευνας και ανάλυσης αποτελεσμάτων, προκειμένου να είναι σε θέση να πραγματοποιούν αναλύσεις αναγκών της κοινότητας που εξυπηρετούν αλλά και έρευνες σε συγκεκριμένες θεματικές περιοχές όπως η ικανοποίηση χρηστών από τις προσφερόμενες υπηρεσίες. Τα αποτελέσματα αυτά συνάδουν με αποτελέσματα σχετικών ερευνών όπως αυτή των Choi & Rasmussen (2009) οι οποίοι αναφέρουν ότι στις δεξιότητες που απαιτούνται για την πρόσληψη βιβλιοθηκονόμων το 79,3% των αγγελιών ζητούσε μεταπτυχιακό δίπλωμα σπουδών, ενώ το 56,68% απαιτούμενες «τεχνικές δεξιότητες». Ακολούθως οι Γερόλιμος & Κώνστα (2007) τοποθετούν στην εργασία τους το «Μεταπτυχιακό-Πτυχίο» σε ποσοστό 82%. Αξιοσημείωτη είναι η διαφορά των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας στο θέμα των γνώσεων Η/Υ όπου αναδεικνύεται από τους ερωτώμενους/ες δεύτερη απαραίτητη τεχνική δεξιότητα με ποσοστό 89,4% ενώ στην έρευνα των Γερόλιμου & Κώνστα (2007) παρατηρείται σε ποσοστό εμφάνισης 12%. Παρόμοια διαφοροποίηση παρατηρείται και στην «γνώση ξένων γλωσσών» όπου τα αποτελέσματα της έρευνας σε ποσοστό 81,8% των συμμετεχόντων τη θεωρεί σημαντική, σε αντίθεση με την παραπάνω έρευνα στην οποία παρατηρείται σε ποσοστό 10%. Η δεξιότητα των ξένων γλωσσών είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε ελληνικές βιβλιοθήκες όλων των τύπων που απευθύνονται πλέον σε πολυπολιτισμικές κοινότητες που έχουν προκύψει από τη μετακίνηση των πληθυσμών, ακόμα και για την ενημέρωση και ανεύρεση ευκαιριών συνεργασίας, αλλά και χρηματοδότησης.

Ένα μικρότερο ποσοστό των απαντήσεων για «κατοχή πτυχίου ΑΕΙ στη θεματική του φορέα» που απασχολούνται οι εργαζόμενοι (24,2%) αναδεικνύει τον προβληματισμό της επάρκειας του πτυχίου στην Επιστήμη της Πληροφόρησης σε βιβλιοθήκες με συγκεκριμένο θεματικό προσανατολισμό, ενώ το κατά πολύ μικρότερο ποσοστό 12,3% για απαραίτητη «κατοχή πτυχίου ΑΕΙ οποιασδήποτε θεματικής» θέτει κατά τη γνώμη μας υπό αμφισβήτηση την αποκλειστική επάρκεια του Πτυχίου στην Επιστήμη της Πληροφόρησης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι σε μεγάλο ποσοστό οι εργαζόμενοι σε βιβλιοθήκες θεωρούν τις **κοινωνικές/προσωπικές δεξιότητες** εξίσου σημαντικές με τις τεχνικές. Αποδίδουν δε στο τρίπτυχο «εργασιακή αντίληψη», «ομαδικό πνεύμα», «ικανότητα για αποτελεσματική συνεργασία» τα υψηλότερα ποσοστά (87,6%, 83,5% και 83,1% αντίστοιχα). Οι δεξιότητες αυτές συνήθως αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου και όχι στο πλαίσιο ενός προγράμματος σπουδών. Εν τούτοις, είναι ξεκάθαρο το μήνυμα της ανάγκης για επιπρόσθετη εκπαίδευση σε αυτές τις περιοχές προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι στο αίσθημα επάρκειάς τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Σύμφωνα άλλωστε και με καταγεγραμμένες απόψεις στη βιβλιογραφία, αυτές οι δεξιότητες καλλιεργούνται μέχρι στιγμής από τους ίδιους τους εργαζόμενους μέσω της αυτοπαρακίνησης, ενώ θα ήταν χρήσιμο να λάμβαναν εκπαίδευση που θα προωθούσε τη συνεργασία εντός του ίδιου φορέα, αλλά και με άλλους φορείς, τη δικτύωση, αλλά και την αντίληψη της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και ανάπτυξης των γνώσεων. Στην αναγνώριση από τους εργαζόμενους στις βιβλιοθήκες των θετικών σημείων και του οφέλους που προκύπτουν από την ομαδικότητα και τη συνεργασία αποδίδεται η διαφορά που παρατηρείται στο αποτέλεσμα της παρούσας έρευνας με την

έρευνα των Γερόλιμου και Κώνστα (2007) όπου το ποσοστό για το προσόν της «*συνεργασίας σε ομάδες*» ήταν μόλις 38%.

Το ποσοστό του 82,3% που επέλεξε τη «*διαρκή ανάπτυξη*» δείχνει να αντιλαμβάνεται τη σημασία απόκτησης δέσμης ικανοτήτων για την ανανέωση των γνώσεων και ικανοτήτων τους ώστε να διασφαλίσουν τη δυνατότητα της εργασιακής τους εξέλιξης.

Η «*δημιουργικότητα και καινοτομία*» και η «*ανταπόκριση σε προκλήσεις και ευκαιρίες με καινοτομία, ευελιξία και δημιουργικότητα για την επίλυσή τους*» (π.χ. ικανότητα εύρεσης λύσεων της στιγμής σε τεχνικά θέματα, η ανάπτυξη σχεδίων αντιμετώπισης καταστροφών, δημιουργία εργαλειοθήκης στρατηγικών που προάγει και εφαρμόζει την δημιουργική σκέψη και τη λήψη αποφάσεων σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο), όπως συμπεριλαμβάνεται και στην έκθεση για τις δεξιότητες του Βιβλιοθηκονόμου του 21^{ου} αι. της ALA (2021, σ.10) θεωρείται απαραίτητη δεξιότητα για το 73% των ερωτώμενων.

Η «*υποστήριξη αλλαγών*» με ποσοστό 70,5%, και ο «*προσανατολισμός στο χρήστη*» με ποσοστό 69,6% ακολουθούν στις κοινωνικές/προσωπικές δεξιότητες που επέλεξαν οι συμμετέχοντες/ουσες. Η επιλογή «*προσανατολισμός στο χρήστη*» αν και αποτελεί την πεμπτοσύα των ενεργειών, λειτουργιών και υπηρεσιών που σχεδιάζονται και υλοποιούνται σε μια βιβλιοθήκη εν τούτοις στα αποτελέσματα της έρευνάς μας δεν βρέθηκε στις πρώτες επιλογές των βιβλιοθηκονόμων. Ακόμα χαμηλότερο ποσοστό, 38%, παρατηρείται να διατηρεί στην έρευνα των Γερόλιμου & Κώνστα (2007) υποδεικνύοντας πως η διαφορά που παρατηρείται ενδεχομένως να οφείλεται στην πεποίθηση των ερωτώμενων πως είναι απαραίτητη η ικανότητα χρήσης ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων αξιολόγησης των προγραμμάτων και προσφερόμενων υπηρεσιών προκειμένου να εκτιμάται η αποτελεσματικότητά τους στις κοινότητες που οι βιβλιοθήκες εξυπηρετούν.

Η «*ικανότητα επικοινωνίας*» που επέλεξε το 58,6% των ερωτώμενων θεωρείται σημαίνουσα δεξιότητα και περιλαμβάνεται σε όλες τις εργασίες που σχετίζονται με το θέμα των δεξιοτήτων (π.χ. ALA, 2021, σ.14 · Ανδρέου & Γαϊτάνου, 2008) συγκλίνει με το 57,47% που εμφανίζεται στην έρευνα των Choi & Rasmussen (2009). Οι συγγραφείς σημειώνουν ότι η αυξημένη ζήτηση για διαπροσωπικές και επικοινωνιακές δεξιότητες αποτελεί μια από τις νέες τάσεις στην επαγγελματική αγορά εργασίας των βιβλιοθηκονόμων προκειμένου να συμβαδίσουν με τις αλλαγές και τις προκλήσεις στο περιβάλλον των βιβλιοθηκών και της ψηφιακής πληροφορίας. Η «*ικανότητα επικοινωνίας*» στην έρευνα των Γερόλιμου & Κώνστα (2007) συγκέντρωσε το αυξημένο ποσοστό του 65%. Η «*διοίκηση ανθρώπων και ομάδων*» και η «*ικανότητα διαπραγματεύσεων*» συγκέντρωσαν ίδιο ποσοστό, αυτό του 47,5%, και τέλος ο «*προσανατολισμός στο αποτέλεσμα*» το ποσοστό του 44,9%.

Επίσης αξίζει να σημειωθούν επισημάνσεις των εργαζομένων όπως η δεξιότητα αναζήτησης οικονομικών πόρων για τη χρηματοδότηση δράσεων και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και η αντιληπτική ικανότητα κόστους/αποτελεσματικότητας.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που λάβαμε για τις **Σύγχρονες δεξιότητες** οι βιβλιοθηκονόμοι και οι εργαζόμενοι σε βιβλιοθήκες, τοποθετούν τις εκπαιδευτικές δεξιότητες που σχετίζονται με την «*πληροφοριακή παιδεία*» και την «*ανοικτή επιστήμη*» στην κορυφή των σύγχρονων δεξιοτήτων που οφείλουν να διαθέτουν σε ποσοστό 85,2% και 82,6% αντίστοιχα. Η πρόοδος της Ανοιχτής Επιστήμης σήμανε την επανεφεύρεση μοντέλων, τρόπων εργασίας και τεχνικών σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο ψηφιακό κόσμο. Οι δεξιότητες της Ανοιχτής Επιστήμης τόσο για τους βιβλιοθηκονόμους όσο και για τους ερευνητές/τριες βρίσκονται στο επίκεντρο όλων των εξελίξεων ως προς την ανοικτότητα και απαιτείται ένα ευρύ σύνολο ψηφιακών δεξιοτήτων

και προγραμμάτων κατάρτισης για την υποστήριξη ενός πιο ανοιχτού και διαφανούς ερευνητικού κύκλου ζωής (Swiatek et al., 2020).

Στις σύγχρονες δεξιότητες που οφείλουν να διαθέτουν οι εργαζόμενοι στις βιβλιοθήκες σύμφωνα με τους συμμετέχοντες/ουσες στην έρευνα περιλαμβάνονται αυτές των «δημοσίων σχέσεων» (70,8%), των «μεταδεδομένων» (60,2%) και της «διαχείρισης των κοινωνικών δικτύων» (58,9%). Αυτές οι δεξιότητες ανταποκρίνονται στις εξελίξεις της σύγχρονης κοινωνίας και της τεχνολογίας, και αντανακλούν την ανάγκη για διαρκή εξέλιξη και προσαρμογή στο περιβάλλον των βιβλιοθηκών. Καθώς η βιβλιοθήκη αποτελεί εκτός από κέντρο πληροφόρησης και κέντρο εκπαίδευσης, ο βιβλιοθηκονόμος, ως αδιάλειπτος υποστηρικτής του δικαιώματος κάθε ανθρώπου στην πρόσβαση προς τη γνώση, την πνευματική καλλιέργεια και την πληροφορία πρέπει να διαθέτει ικανότητα ανάπτυξης στρατηγικής και σχεδιασμού επιμορφωτικών σεμιναρίων εντός και εκτός των ορίων της βιβλιοθήκης (Ανδρέου & Γαϊτάνου, 2008). Η ικανότητα «διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος της Βιβλιοθήκης» όπως και η ικανότητα «διαχείρισης κινδύνων και κρίσεων» φαίνεται ότι απασχολεί αρκετά τους εργαζόμενους στις βιβλιοθήκες (50,8% αντίστοιχα) ενώ θέματα προσαρμογής των βιβλιοθηκών στους «στόχους βιώσιμης ανάπτυξης» των Ηνωμένων Εθνών δείχνει να ενδιαφέρουν τους βιβλιοθηκονόμους χωρίς όμως να αποτελούν την προτεραιότητά τους σύμφωνα με το ποσοστό του 39,8%.

Άλλες υποδείξεις που λάβαμε αναφέρονται στις δεξιότητες οικονομικής διαχείρισης που μπορεί να σχετίζονται με κατανόηση των οικονομικών της Βιβλιοθήκης, τη σύνταξη προϋπολογισμού, τη σύνταξη οικονομικών αναλύσεων κόστους-οφέλους ώστε να υποστηρίζεται η λήψη αποφάσεων σε επίπεδο διοίκησης, και η κατανόηση των πολλαπλών πηγών χρηματοδότησης, όπως οι χορηγίες, οι συνεργασίες κ.ά.

Επιρροή ΔΙΟΒΙ στην ανάπτυξη δεξιοτήτων

Από τους ερωτώμενους που παρακολούθησαν κάποια/κάποιες από τις δράσεις του δικτύου μας αναφορικά με την αξία που έλαβαν από τις δράσεις του Δι.Ο.Βι., λάβαμε απαντήσεις ανοικτού τύπου, οι οποίες αναφέρονται διάσπαρτα σε όλα τα πεδία που προαναφέρθηκαν. Οι περισσότερες απαντήσεις, όμως, συγκεντρώνονται στον τομέα της ενημέρωσης για τις εξελίξεις στον κλάδο των βιβλιοθηκών, την ανάπτυξη των γνώσεων στα θέματα που προβάλλονται από το δίκτυο και το αίσθημα συνεργασίας και δικτύωσης. Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες/ουσες στην έρευνα ανέφεραν ότι η συμμετοχή τους στις δράσεις του Δι.Ο.Βι. βελτίωσε την «ενημέρωσή» τους σε ποσοστό 31,7%, τις «γνωστικές τους δεξιότητες» σε ποσοστό 18,3%, ενώ ανέφεραν τη βελτίωση της «επικοινωνίας και τη δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων» σε ποσοστό περίπου 16,7%. Η ευαισθητοποίηση των ερωτώμενων σε θέματα «βιωσιμότητας» όπως και η «συνεργασία και η δυνατότητα δικτύωσης» έχει επιτευχθεί για το 15% αντίστοιχα. Μια μικρότερη αναφορά της τάξης του 10% αφορά στον οικονομικό γραμματισμό.

Τα παραπάνω αποτελούν αρκετή τροφή για σκέψη για μελλοντικές δράσεις που μπορούν να σχετίζονται με ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων και ειδικά στον τομέα του οικονομικού γραμματισμού.

6. Συμπεράσματα

Στα μειονεκτήματα της έρευνας συγκαταλέγονται ο χρόνος διεξαγωγής της, καθώς η καλοκαιρινή περίοδος χαρακτηρίζεται από την ανάληψη αδειών των εργαζομένων, όπως και ο χαμηλός αριθμός συμμετοχής των συναδέλφων από την Κύπρο γεγονός που δεν ευνόησε την σύγκριση μεταξύ των απόψεων των εργαζομένων σε βιβλιοθήκες. Επιπλέον, ο χαμηλός αριθμός απαντήσεων στην καίρια για το δίκτυο ερώτηση δηλ. το κατά πόσο επηρέασαν οι δράσεις του δικτύου στην ενίσχυση δεξιοτήτων, απαντήθηκε από περιορισμένο αριθμό συμμετεχόντων/ουσών βιβλιοθηκονόμων στις δράσεις που έχει διοργανώσει όλα τα χρόνια λειτουργίας του. Στις δράσεις του δικτύου μέχρι το έτος 2022 είχαν λάβει μέρος 2100 συμμετέχοντες/ουσες (Βαρδακώστα, Δελιόγλου & Κατσιρίκου, 2022). Η εστίαση όμως της έρευνας σε εργαζόμενους σε βιβλιοθήκες δεν επέτρεψε μεγάλη συμμετοχή στην ερώτηση αυτή ώστε να αναδειχθεί ο αντίκτυπος του δικτύου και σε εργαζομένους εκτός βιβλιοθηκών. Παρ' όλα αυτά, κρίνουμε πως τα αποτελέσματα παρέχουν σημαντική εικόνα των αντιλήψεων των εργαζομένων στις βιβλιοθήκες της Ελλάδας και της Κύπρου και είναι επαρκή για εξαγωγή ικανών συμπερασμάτων.

Συμπερασματικά, και με γνώμονα τις απαντήσεις που λάβαμε, θεωρούμε πως προκύπτουν τα κάτωθι γενικά συμπεράσματα:

- Υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των βιβλιοθηκονομικών κοινοτήτων Ελλάδας και Κύπρου
- Οι βιβλιοθηκονόμοι ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών φαίνεται να δείχνουν ενδιαφέρον για τις δεξιότητες
- Το πτυχίο Βιβλιοθηκονομίας και όχι οποιοδήποτε άλλο πτυχίο καθορίζει την εργασία σε μια βιβλιοθήκη
- Η γνώση ξένων γλωσσών υπερτερεί των ερευνητικών δεξιοτήτων
- Το τρίπτυχο «εργασιακή αντίληψη», «ομαδικό πνεύμα», και «αποτελεσματική συνεργασία» υπερτερεί του «αποτελέσματος»
- Η «πληροφοριακή παιδεία» αδιαφιλονίκητα συνοδεύει την εργασιακή εμπειρία του σύγχρονου βιβλιοθηκονόμου
- Η «ανοικτή επιστήμη» ιδίως για τους βιβλιοθηκονόμους των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών αποτελεί σημείο αιχμής

Από τις απαντήσεις που λάβαμε τόσο από τις κλειστές όσο και από τις ανοικτού τύπου ερωτήσεις:

- είναι ξεκάθαρη η ανάγκη για επιπρόσθετη εκπαίδευση στις περισσότερες από τις προτεινόμενες θεματικές περιοχές. Οι απαντήσεις δείχνουν ότι οι εργαζόμενοι στις βιβλιοθήκες χρειάζονται να λάβουν περισσότερη εκπαίδευση σε αντικείμενα που δεν έχουν ποτέ εκπαιδευτεί κατά την διάρκεια της επίσημης εκπαίδευσης των σπουδών τους στην Επιστήμη της Πληροφόρησης.
- είναι απαραίτητη η δημιουργία ευκαιριών σύγχρονης επαγγελματικής ανάπτυξης των βιβλιοθηκονόμων, τόσο από το κανάλι της επίσημης εκπαίδευσης του κλάδου μέσα από την αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών, όσο και επικουρικά από φορείς και πρωτοβουλίες συνεργασιών που θα συντονίζονται από τα επιστημονικά σωματεία των

βιβλιοθηκονόμων, τα οποία θα επιφορτιστούν με την ευθύνη της ανίχνευσης αυτών των ευκαιριών.

- προτεραιότητα, κατά τη γνώμη μας, πρέπει να δοθεί στις διαπροσωπικές δεξιότητες, στις εκπαιδευτικές δεξιότητες, στη δημιουργικότητα και την ικανότητα προβολής των υπηρεσιών βιβλιοθήκης στις κοινότητες που αυτές εξυπηρετούν με αποτελεσματική επικοινωνία, χωρίς να υποτιμούμε καθόλου την ανάπτυξη των τεχνικών δεξιοτήτων που σχετίζονται με την οργάνωση περιεχομένου, στην οποία άλλωστε έχουν επενδύσει με επιτυχία τα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών των Σχολών Βιβλιοθηκονομίας και Αρχιονομίας της Ελλάδας.

Ειδικότερα, τα συμπεράσματα που σχετίζονται με το Δι.Ο.Βι. συνοψίζονται στα κάτωθι:

- Οι διαδικτυακές εκδηλώσεις που πραγματοποιεί το Δι.Ο.Βι. δεν έχουν αξιοποιηθεί από τους βιβλιοθηκονόμους της Κύπρου. Συνεπώς απαιτείται βελτίωση της επικοινωνίας των δράσεων του στην βιβλιοθηκονομική κοινότητα της Κύπρου.
- Παρατηρείται μικρή σχετικά απήχηση του δικτύου σε βιβλιοθήκες εκτός των ακαδημαϊκών.

Παρά τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής στην ανοικτού τύπου ερώτηση οι ερωτώμενοι δηλώνουν ότι:

- το Δι.Ο.Βι. επηρέασε αριθμό κοινωνικών τους δεξιοτήτων,
- συνέβαλε στην ανάπτυξη των γνωστικών τους δεξιοτήτων, και
- συνέβαλε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για:
 - ✓ τη Βιώσιμη Ανάπτυξη,
 - ✓ την επικοινωνία, ανταλλαγή απόψεων και διαλόγου,
 - ✓ τις συνεργασίες και δικτύωση,
 - ✓ τον οικονομικό γραμματισμό.

Από τα παραπάνω, διαφαίνεται η ανάγκη συντονισμού των ενεργειών του δικτύου με άλλους φορείς (π.χ. άλλα δίκτυα, σχολές βιβλιοθηκονομίας, ΕΕΒΕΠ) για την ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων στις βιβλιοθήκες.

Οι νέες συνθήκες εργασίας στις Βιβλιοθήκες απαιτούν βιβλιοθηκονόμους οι οποίοι θα συνδυάζουν τις τεχνικές γνώσεις του επαγγέλματος, που σχετίζονται με την οργάνωση της πληροφορίας, με δεξιότητες που απαιτούνται πλέον από τα περισσότερα επαγγέλματα αλλά και από τις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής και αναφέρονται υπό τον γενικό όρο soft skills στην αγορά και στη βιβλιογραφία. Αυτά τα αποτελέσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κατεύθυνση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και τη βελτίωση της προετοιμασίας των εργαζομένων στον τομέα των βιβλιοθηκών, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις επικρατούσες απαιτήσεις και τις αναγκαίες δεξιότητες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδρέου, Ιωάννα & Γαϊτάνου, Πανωραία (2008). Αλλαγές στην εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων πληροφόρησης: ικανότητες και δεξιότητες που δεσπόζουν στο κατώφλι του 21ου αιώνα. *Συνεργασία: online περιοδικό*, vol. 1. <http://eprints.rclis.org/15307/>
- Βαρδακώστα, Ιφιγένεια and Δεληόγλου, Χριστίνα and Κατσιρίκου, Ανθή (2022). *Η διάχυση των 17 Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης μέσα από τις δράσεις του Δικτύου Οικονομικών Βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ.)*. In 28ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Κέρκυρα (GR), 19-21 Οκτωβρίου 2022 <http://eprints.rclis.org/43907/>
- Γερόλιμος, Μ. & Κώνστα, Ρ. (2007). Ο ρόλος και η λειτουργία του βιβλιοθηκονόμου σε μια σύγχρονη υπηρεσία πληροφόρησης. <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11476/16psab023a.pdf?sequence=1>
- Δημητρούλη, Κ. (επιμ.) (2007). Νέες συνθήκες και νέες δεξιότητες στην αγορά εργασίας. Αθήνα : Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητα, 2007
- Τσαλαπατάνη, Ε. (2009). Διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών των βιβλιοθηκονόμων επιστημών υγείας της Ελλάδας. ΕΑΠ. Διπλωματική Εργασία. <https://apothesis.eap.gr/archive/item/81764>
- Τσολακίδου Σ. (2016). Η αξιολόγηση των κοινωνικών, επιχειρηματικών και πολιτιστικών δεξιοτήτων και το ανθρώπινο δυναμικό. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 33, 147–175. <https://doi.org/10.12681/sas.10267>
- ALA. (2021). Skills for 21st-Century Librarians. <https://www.ala.org/tools/sites/ala.org.tools/files/content/230728-ppo-skills-for-21st-century-librarians-report-SCREEN.pdf>
- Choi, Youngok & Rasmussen, Edie (2009). What Qualifications and Skills are Important for Digital Librarian Positions in Academic Libraries? A Job Advertisement Analysis. *The Journal of Academic Librarianship*, 35 (5), p.457-467, <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2009.06.003>.
- Nonthacumjane, Pussadee (2011). Key skills and competencies of a new generation of LIS professionals. <https://www.ifla.org/past-wlic/2011/97-nonthacumjane-en.pdf>
- Rodrigues, Margarida; Fernández-Macías, Enrique; Sostero, Matteo (2021) : A unified conceptual framework of tasks, skills and competences, JRC Working Papers Series on Labour, Education and Technology, No. 2021/02, European Commission, Joint Research

Centre (JRC), Seville <https://joint-researchcentre.ec.europa.eu/system/files/202102/jrc121897.pdf>

- Swiatek, Cécile, McCaffrey, Ciara, Meyer, Thorsten, Svenbro, Anna, Brinken, Helene, Egerton, Frank, Wojciechowska, Anna, & Clavel, Karin. (2020). LIBER Open Science Training Methods and Practices Across European Research Libraries - Survey Analysis. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3903142>
- World Bank, (2018). “Spotlight 3: The multidimensionality of skills”. In World Development Report 2018: Learning to Realize Education’s Promise, pp.102-104. Washington: International Bank for Reconstruction and Development

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Δεξιότητες εργαζομένων σε Βιβλιοθήκες και Κέντρα Πληροφόρησης: η συμβολή του ΔΙ.Ο.ΒΙ.

Η παρούσα έρευνα στοχεύει στην καταγραφή των απόψεων των εργαζομένων σε Βιβλιοθήκες και Κέντρα Πληροφόρησης τόσο για τις δεξιότητες που πρέπει να διαθέτουν στο σύγχρονο περιβάλλον πληροφόρησης, όσο και για τη συμβολή της δεκαετούς παρουσίας του ΔΙ.Ο.ΒΙ. στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο, εμπιστευτικό, και οι πληροφορίες που θα συλλεχθούν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της έρευνας. Η συμπλήρωσή του θα διαρκέσει λιγότερο από 10 λεπτά.

Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι πολύτιμη.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

A. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Η Βιβλιοθήκη που εργάζεστε είναι:

- Ακαδημαϊκή
- Κυβερνητική
- Ειδική
- Δημόσια
- Δημοτική
- Άλλο

2. Ποια ειδικότητα κατέχετε στη Βιβλιοθήκη;

Αρχειονόμος – Βιβλιοθηκονόμος

Βιβλιοθηκονόμος

Πληροφορικός

Διοικητικό προσωπικό

Βοηθητικό προσωπικό

Άλλο

3. Στο φορέα που εργάζεστε κατέχετε θέση ευθύνης;(π.χ.προϊστάμενος/προϊσταμένη/διευθυντής/διευθύντρια)

Ναι

Όχι

4. Με ποιο φύλο ταυτίζεστε;

Άνδρας

Γυναίκα

Προτιμώ να μην απαντήσω

5. Ηλικιακή κατηγορία

18-35

36-50

51-65

65+

6. Μορφωτικό επίπεδο

-Στοιχειώδης εκπαίδευση

-Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

-Τριτοβάθμια εκπαίδευση

-Μεταπτυχιακό

-Διδακτορικό

B. ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Τεχνικές δεξιότητες (hardskills) είναι οι αποκτηθείσες γνώσεις, η εμπειρογνωμοσύνη και οι αλληλεπιδράσεις που χρειάζεται ένας εργαζόμενος για την ικανοποιητική εκτέλεση των καθηκόντων που σχετίζονται με μια συγκεκριμένη εργασία. Οι τεχνικές δεξιότητες απαιτούν επάρκεια των γνώσεων, των υλικών, των εργαλείων και των τεχνολογιών (ακαδημαϊκές σπουδές, επιμόρφωση) που χρειάζονται για την εκτέλεση μιας εργασίας.

Οι **γνωστικές δεξιότητες (softskills)** αναφέρονται στην «ικανότητα κατανόησης πολύπλοκων ιδεών, στην αποτελεσματική προσαρμογή στο περιβάλλον, στη μάθηση από την εμπειρία, στην ανάπτυξη διαφόρων μορφών αιτιολόγησης, στην υπερνίκηση εμποδίων με τη βοήθεια της σκέψης». Γνωστικές δεξιότητες απαιτούνται για τη μάθηση, την επαγγελματική ανάπτυξη και την ανάπτυξη άλλων κατηγοριών δεξιοτήτων (WorldBank, 2018)

7. Επιλέξτε τις σημαντικότερες τεχνικές δεξιότητες (hardskills) που πιστεύετε ότι πρέπει να διαθέτουν οι εργαζόμενοι/ες στις βιβλιοθήκες και τα κέντρα πληροφόρησης (μπορείτε να επιλέξετε όσες θεωρείτε απαραίτητες)

- Πτυχίο σχετικό με την Επιστήμη Βιβλιοθηκονομίας και Πληροφόρησης
- Πτυχίο σχετικό με τη θεματική του φορέα
- Πτυχίο Ανώτατης Εκπαίδευσης οποιασδήποτε θεματικής
- Γνώσεις Η/Υ
- Χρήση ψηφιακών εργαλείων
- Ερευνητικές δεξιότητες
- Γνώση ξένων γλωσσών
- Άλλο

8. Επιλέξτε τα σημαντικότερα softskills που πιστεύετε ότι πρέπει να διαθέτουν οι εργαζόμενοι/ες στις βιβλιοθήκες και τα κέντρα πληροφόρησης (μπορείτε να επιλέξετε όσες θεωρείτε απαραίτητες)

- Εργασιακή αντίληψη
- Προσανατολισμός στον χρήστη
- Προσανατολισμός στο αποτέλεσμα

- Διοίκηση ανθρώπων και ομάδων
- Ομαδικό πνεύμα
- Επιρροή & πειθώ – Ικανότητα επικοινωνίας
- Δημιουργικότητα και καινοτομία
- Αποτελεσματική συνεργασία
- Διαρκής ανάπτυξη (επαγγελματική και προσωπική)
- Υποστήριξη αλλαγών
- Ικανότητα διαπραγματεύσεων
- Άλλο

9. Ποιες από τις κάτωθι δεξιότητες που εμφανίζονται τα τελευταία χρόνια στον κόσμο των βιβλιοθηκών και κέντρων πληροφόρησης θεωρείτε ότι πρέπει να συγκεντρώνει ο/η σύγχρονος/η βιβλιοθηκονόμος/επιστήμονας της πληροφόρησης;

Μάρκετινγκ (επικοινωνίας και προβολής)

Παρουσιάσεων (presentationskills)

Ανοικτής επιστήμης (ανοικτή πρόσβαση, ανοικτά δεδομένα, υποστήριξη έρευνας, κ.λπ.)

Πληροφοριακής παιδείας

Μεταδεδομένων

Διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος βιβλιοθήκης

Ενσωμάτωσης στόχων βιώσιμης ανάπτυξης

Διαχείρισης socialmedia

Διαχείρισης κινδύνων και κρίσιμων καταστάσεων

Γ. ΔΙΚΤΥΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ (ΔΙ.ΟΒ.Ι)

10. Θεωρείτε ότι τα δίκτυα συνεργασίας που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στην ελληνική βιβλιοθηκονομική κοινότητα (π.χ. ΔΙΝΑΥΙ, Μουσικές Βιβλιοθήκες, Δίκτυο Ναυτιλιακών Βιβλιοθηκών, ΔΙ.Ο.ΒΙ., Ομάδα Γεωγραφικών Βιβλιοθηκών, κ.ά.) είναι σε θέση μέσα από τις δράσεις τους να ενισχύσουν τις δεξιότητες ενός/μιας βιβλιοθηκονόμου/επιστήμονα της πληροφόρησης;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	0	0	0	0	0	Πάρα πολύ

11. Πόσο σημαντική θεωρείτε τη συμμετοχή ενός φορέα σε δίκτυα συνεργασίας, όπως το ΔΙ.Ο.ΒΙ; Επιλέξτε από 1 (καθόλου) έως 5 (πάρα πολύ)

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	0	0	0	0	0	Πάρα πολύ

12. Γνωρίζετε το Δίκτυο Οικονομικών Βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ);

Ναι Όχι

Αν απαντήσετε Όχι μεταβείτε στην Ερ.18

13. Έχετε συμμετάσχει σε δράσεις που πραγματοποιεί το ΔΙ.Ο.ΒΙ; (Μπορείτε να δείτε εδώ το σύνολο των δράσεων του ΔΙ.Ο.ΒΙ.:

<http://dioni.lib.unipi.gr/index.php/2016-06-21-07-15-19>)

Ναι Όχι

Αν απαντήσετε Όχι μεταβείτε στην Ερ.18

14. Με ποιον τρόπο ενημερώνεστε για τις δράσεις του Δικτύου Οικονομικών Βιβλιοθηκών (ΔΙ.Ο.ΒΙ); (επιλέξτε 1 μέσο)

μέσα κοινωνικής δικτύωσης

ιστοσελίδα ΔΙ.Ο.ΒΙ

αφίσες/φυλλάδια

από φίλους/συναδέλφους

mailinglist ΔΙ.Ο.ΒΙ

mailinglistAcadeLib

Άλλο.....

15. Πόσο ικανοποιημένοι/ες είστε από τις δράσεις που διεξήγαγε το ΔΙ.Ο.ΒΙ. αναφορικά με:

	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
Το περιεχόμενο					
Τον αριθμό					
Την οργάνωση					

16. Πόσο πιθανό είναι να συστήσετε το ΔΙ.Ο.ΒΙ. και τις δράσεις του στο επαγγελματικό σας περιβάλλον;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	0	0	0	0	0	Πάρα πολύ

17. Με τη συμμετοχή σας στις δράσεις του ΔΙ.Ο.ΒΙ. ποιες δεξιότητές σας θεωρείτε ότι βελτιώθηκαν;

.....

18. Σημειώστε προτάσεις /σκέψεις σχετικά με τη λειτουργία του ΔΙ.Ο.ΒΙ. και τις δράσεις που διεξάγει.

.....